

Priebeh udalostí v kauze horthyovského pamätníka v Dunajskej Strede

Kauza začala v roku 2020, kedy do mestského zastupiteľstva predložil primátor Zoltán Hájos návrh na prenájom mestského pozemku v centre mesta na "verejnoprospešné účely" na 99 rokov občianskemu združeniu Miklósa Kondého (OZ MK). Poslanci mestského zastupiteľstva Dunajskej Stredy tento návrh schválili.

Následne na tomto prenajatom pozemku mesta vybudovali siedmi aktivisti OZ MK v roku 2020 kópiu pamätníka z roku 1939. Pôvodný pamätník bol odhalený režimom horthyovského Maďarska dňa 12. novembra 1939, na prvé výročie obsadenia Dunajskej Stredy maďarskou armádou. Prvé vztyčenie maďarskej vlajky na novovybudovanom pamätníku, uskutočnili aktivisti OZ KM 12. novembra 2020 a odvtedy na ňom vztyčujú maďarskú vlajku počas štátnych sviatkov a pamätných dní Maďarska.

V roku 2021 začala Národná kriminálna agentúra (NAKA) vyšetrovať vec vybudovania a používania iredentistického pamätníka na základe podnetov viacerých občanov a klasifikovala ho ako zločin extrémizmu. Nepochopiteľne zdĺhavé päťročné vyšetrovanie, priebežne urgované množstvom sťažností zo strany pobúrených občanov a združení vyvrcholilo 20. februára 2026 začatím súdneho konania na Špecializovanom trestnom súde v Banskej Bystrici. Na šiestom pojednávaní 21. mája 2026 však súd siedmich obžalovaných z páchania extrémistickej trestnej činnosti **oslobodil!** Skutky, ktoré mali spáchať podľa sudcu Romana Púchovského nie sú trestným činom. Rozhodnutie však nie je právoplatné, prokurátor Martin Nociar sa proti rozsudku **odvolal**.

Obžaloba oprávnene považuje pamätník za protizákonný a klasifikuje ho ako extrémistický materiál, nakoľko je zhodný s pamätníkom odhaleným v centre Dunajskej Stredy pri prvom výročí vstupu maďarskej armády do mesta 12. novembra 1939.

Architektonické stvárnenie a symbolika stavby

Architektonickým stvárnením stavba pamätníka vo forme baštovej veže s vlajkovou žrdou odkazuje na maďarské potrianonské hnutie, ktorého ideou je revízia Trianonu a obnovenie veľkého Maďarska.

Obr. 1: Pamätník so vztyčenou maďarskou vlajkou v Dunajskej Strede na Múzejnej ulici blízko centra mesta v deň štátneho sviatku Maďarska

Pamätník zároveň sprítomňuje obdobie maďarskej okupácie slovenského územia v rokoch 1938-1945, kedy po Viedenskej arbitráži 2. novembra 1938 z iniciatívy Maďarska ministri zahraničia Nemeckej ríše a Talianska – pri nezáujme Západu – rozhodli, že južné Slovensko, ako aj južná časť Podkarpatskej Rusi budú pripojené k Maďarsku.

Symbolika stavby odkazuje na maďarské hnutie tzv. relikvijnej maďarskej vlajky (maď. EreklYES Országzászló), založené politikom Nándorom Urmánczom, ktorého ideou je revízia Trianonu a obnovenie tzv. veľkého Maďarska. Symbolom je vztyčovanie maďarskej vlajky na pol žrde. Toto hnutie, ktoré patrí k najvýraznejším prejavom revizionizmu a iredenty, vzniklo po rozhodnutí maďarského parlamentu z 13. novembra 1920, že maďarská vlajka na budove parlamentu zostane na pol žrde dovtedy, kým nebude obnovené tzv. veľké Maďarsko. Hnutie po roku 1920 rozšírilo aktivitu do mnohých miest v Maďarsku.

Aktivisti vztyčovaním maďarskej vlajky v deň maďarských štátnych sviatkov znevažujú nielen zvrchovanosť ale i samotnú existenciu Slovenskej republiky, keďže vlajka je symbolom zvrchovanosti štátu a ustanovené štátne sviatky sú prejavom výkonu tejto zvrchovanosti.

Pred pamätníkom sa uskutočňujú rôzne podujatia, smerujúce k odmietaniu Trianonskej mierovej zmluvy, alebo usporiadania štátov po druhej svetovej vojne, v duchu hesla: „Iba ten je naozajstný Maďar, koho bolí Trianon“.

Obr. 2: Zhromaždenie v Dunajskej Strede dňa 4. júna 2022 pred pamätníkom so vztyčenou maďarskou vlajkou, odkiaľ štartoval aj „felvidécky“ motorkársky sprievod.

Napriek tomu, že viaceré združenia podali proti konaniu týchto iredentistických akcií podnet na generálnu prokuratúru už v lete 2021 – Národná kriminálna agentúra (NAKA) vyšetrovala túto vec ako zločin extrémizmu bez akéhokoľvek obmedzenia obžalovaných vo vykonávaní ich extrémistickej činnosti.

Obr. 3: Vlajky Maďarska a „Felvidéku“ (červeno-zelená) a vlajka s mapou tzv. veľkého Maďarska – na zhromaždení pred pamätníkom 3. júna 2023.
Zdroj: <https://dunaszerdahelyi.sk/trianon-103>

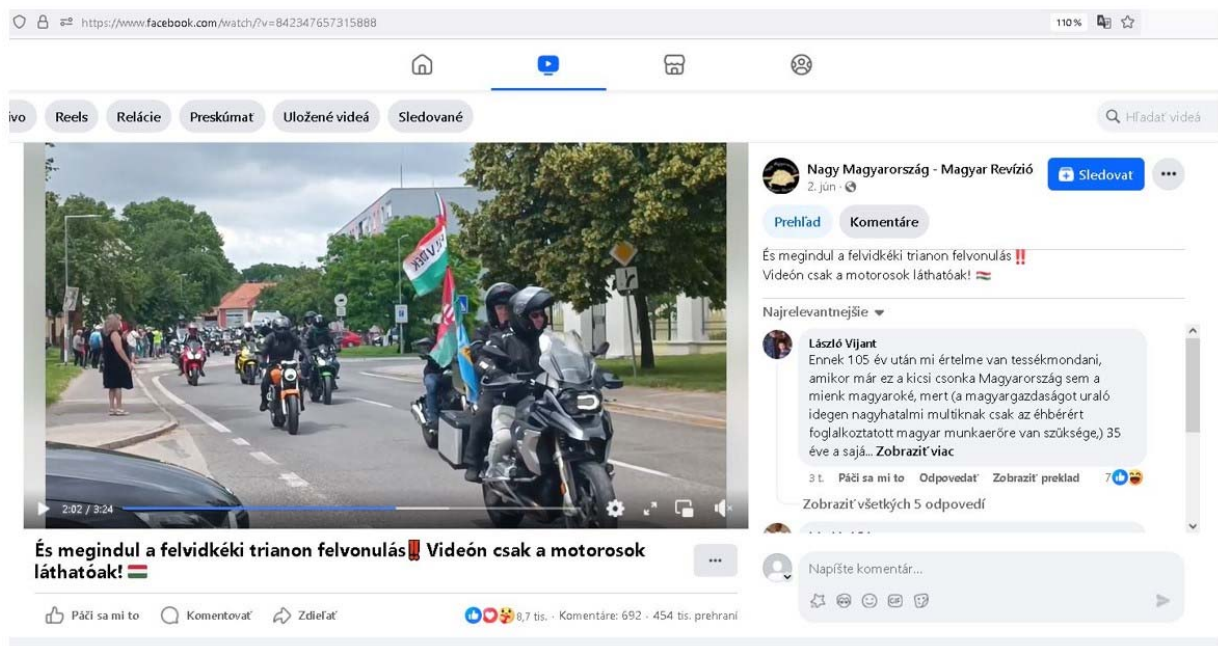
Obr. 4: Vlajka s názvom „Felvidék“ a mapou tzv. veľkého Maďarska a s názvom Dunajská Streda v maďarčine – na zhromaždení pri pamätníku.

Používanie názvu „Felvidék“ v preklade „Horná zem“ znamená návrat k pomenovaniu územia, do obdobia, kedy toto územie patrilo do tzv. veľkého Maďarska, čo bolo naposledy po Viedenskej arbitráži v rokoch 1938 – 1945, v období bezprávia a agresívneho maďarizačného útlaku Slovákov a iných nemaďarských národov.

Pamätník ako magnet pre iredentistické skupiny

Pamätník sa stal štartovacím miestom pre protitrianonské akcie stoviek motorkárov z Maďarka a zo SR, spojené s exhibičnou motorkárskou jazdou na trase Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo, spolu s 15 zastávkami v rôznych obciach. Motorkársku jazdu organizuje „Hnutie novej jednoty“ (Az Új Egység Mozgalom), ktoré o sebe tvrdí, že „je ľudová spoločenská organizácia, ktorej cieľom je zorganizovať felvidéckych Maďarov do uvedomelého spoločenstva.“

V akom duchu je organizovaný sprievod motorkárov ukážkovo propaguje FB stránka: „Veľké Maďarsko – Maďarská revízia“ (Nagy Magyarország – Magyar revízió).

Obr. 5: „Felvidécky trianonský sprievod“ motorkárov štartuje na exhibičnú jazdu od pamätníka s maďarskou vlajkou v Dunajskej Stredě smerom do Štúrova. Zdroj - video: <https://www.facebook.com/watch/?v=842347657315888&rdid=aUa11tWhdJ7ECUzx>

Na začiatku sprievodu vidno motorkárov s vlajkou Maďarska, ktorá má v strednom bielom pruhu napísané slovo „Felvidék“! Ďalšou častou používanou vlajkou v týchto skupinách je vlajka tzv. Felvidéku, ktorá je červeno-zelená.

Pripravované podujatie motorkárov pred pamätníkom v júni 2026

Dňa 6. júna 2026 sa opäť bude konať ďalší iredentistický motorkársky sprievod, ktorý začne zhromaždením motorkárov pred pamätníkom. Podujatie propaguje viac FB stránok.

Fotografie a videá z predchádzajúceho protitrianonského podujatia v roku 2025 priniesli viaceré maďarské médiá napr. ma7.sk v článku s názvom: Nech žije maďarská sloboda, nech žije Domov! Vid' ďalší obr.:

Obr. 6: Motorkárske protitrianonské podujatie pred pamätníkom v Dunajskej Strede, konané pri 105. výročí Uzatvorenia Trianonskej mierovej zmluvy, zdroj: <https://ma7.sk/aktualis/eljen-a-magyar-szabadsag-eljen-a-haza-autos-motoros-felvonulas-trianon-105-evforduloja>

Tieto podujatia sa konajú so súhlasom mesta, ktoré zvykne poskytnúť aj sprievodné vozidlá mestskej polície, ako keby sa nechumelilo...

Správanie vedenia mesta vzbudzuje pochybnosti a vyvoláva otázky na primátora Dunajskej Strede ohľadom jeho lojality k slovenskej štátnosti, či postoja k Trianonskej mierovej zmluve a rešpektovania povojnového usporiadania štátov v strednej Európe.